

دانشگاه صنعتی شریف

کتابخانه مرکزی

خلاصه گزارش عملکرد سالیانه
کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف

۱۳۹۳

پیشگفتار

گزارش سالیانه کتابخانه مرکزی دانشگاه با هدف آگاهی و اطلاع رسانی به مدیران، اعضاء هیات علمی، دانشجویان و کارکنان دانشگاه صنعتی شریف از خدمات و فعالیت‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه صورت می‌گیرد. این اطلاعات می‌تواند از یک سو به مدیران در برنامه‌ریزی دقیق برای آینده یاری نموده و از سوی دیگر به استفاده‌کنندگان کمک کند تا از خدمات و منابع اطلاعاتی ارائه شده از سوی کتابخانه آگاه شده و انتظارات خود را مدیریت کند. گزارشی که در پیش‌رو دارید حاصل تلاش همکاران کتابخانه است. بدینوسیله از تمامی همکاران بخاطر فعالیت‌شان و آرایه آمار واحد خود تشکر و قدردانی می‌شود.

دکتر حمید مهدیقلی
مدیر کتابخانه مرکزی

مقدمه

کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۴۴ همزمان با تاسیس دانشگاه فعالیت خود را آغاز کرد و در حال حاضر این کتابخانه در ساختمان دکتر مجتهدی به مساحت ۶۰۰۰ متر مربع در ضلع شرقی دانشگاه و در شش طبقه شامل بخش‌های مدیریت، امور مالی، سفارشات، سازماندهی منابع، نشریات، مواد سمعی و بصری، پایان نامه‌ها، امانت کتاب، اطلاع‌رسانی و تامین مدرک و مرجع قرار گرفته است. تعداد سه کتابخانه اقماری (کتابخانه مهندسی صنایع و ریاضی، کتابخانه فیزیک و کتابخانه فلسفه علم) زیر نظر کتابخانه مرکزی به ارائه خدمات کتابداری می‌پردازند و کتابخانه مرکزی وظیفه تهیه و سفارش و سازماندهی منابع این کتابخانه‌ها را بر عهده دارد. گزارش پیش‌رو اطلاعات آماری و فعالیت‌های صورت گرفته در سه بخش خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی، سفارش و سازماندهی منابع، و دوره‌های آموزشی کتابخانه مرکزی دانشگاه را نشان می‌دهد. امید است این گزارش بتواند تصویر و چشم‌اندازی از فعالیت‌های صورت گرفته در سال ۹۳ و وضعیت موجود کتابخانه مرکزی دانشگاه شریف پیش‌روی مدیران برای تصمیم‌گیری‌های آتی در کتابخانه قرار دهد.

دکتر مریم اسدی

معاون کتابخانه مرکزی

جدول ۱. خدمات امانت کتاب در سال ۹۳

تعداد امانت (کتاب چاپی و الکترونیکی)		تعداد امانت (کتاب الکترونیکی و ۱۳۴) کتاب الکترونیکی و ۱۳۵۰۰ کتاب چاپی)			
تعداد تمدید		۱۱۳۷۴۵ بار (به طور میانگین ۸/۴۲ بار)			
تعداد عضویت		۱۹۹۵ نفر			
تعداد تسویه حساب		۲۰۹۰ نفر			
تعداد خدمات به مراجعان بیرون دانشگاه		۱۸۴ نفر			
تعداد کتب ارسال شده به صحافی		۱۶۳ نسخه			
تعداد کل اعضاء کتابخانه		۹۰۴۳ نفر			
				هیات علمی ۲۸۰ نفر	
				دکتری ۱۰۳۹ نفر	
				کارشناسی ارشد ۲۸۹۳ نفر	
				کارشناسی ۴۲۹۵ نفر	
				کارمند ۴۱۰ نفر	
سایر ۱۲۶ نفر					

در بخش امانت با توجه به جدول ۱ تعداد ۱۳۶۳۴ نسخه کتاب در سال ۹۳ به امانت رفته که ۱۱۳۷۴۵ بار تمدید شده است. براساس شاخص امانت (تعداد امانت تقسیم بر تعداد کل اعضاء فعال) هر عضو فعال به طور میانگین تعداد ۱/۴۹ کتاب به امانت برده و هر نسخه کتاب به طور میانگین ۸/۴۲ بار توسط استفاده کنندگان تمدید شده است. در کل، مجموع عناوین کتاب‌های فارسی و لاتین در کتابخانه ۱۱۲۴۷۲ عنوان است و براساس شاخص امانت (تعداد امانت تقسیم بر تعداد کل عناوین) در سال ۹۳ تنها ۱۲/۱۲ درصد از کتاب‌های کتابخانه به امانت رفته و استفاده شده است. از ۱۱۷۷۳ نفر دانشجوی شاغل در دانشگاه (۱۳۶۱ نفر دکتری، ۴۲۵۰ نفر کارشناسی ارشد، ۶۱۶۲ نفر کارشناسی) تعداد ۸۲۲۷ نفر (۶۹/۸۸ درصد) و از حدود ۵۰۰ هیات علمی شاغل در دانشگاه ۲۸۰ نفر (۵۶ درصد) عضو کتابخانه هستند.

جدول ۲. تعداد کتاب‌های به امانت رفته براساس رده‌های موضوعی کتابخانه کنگره آمریکا (حداکثر تعداد امانت و تمدید ۲۰۰ بار)

تعداد امانت	رده موضوعی	تعداد امانت	رده موضوعی
521	QB	26001	QA
509	PE	15872	TA
472	HG	13257	QC
464	TH	10589	QD
436	QP	8187	TK
410	QH	6693	TP
399	PS	4879	TJ
310	PR	2950	PIR
308	DS	2790	BP
289	PN	2662	TN
266	R	2554	HD
245	HM	2529	T
238	HC	1907	TS
236	PT	1898	TL

232	PG	1788	LB
225	QE	1556	TD
222	P	1248	HF
217	HA	934	TC
215	TE	846	DSR
209	Z	834	Q
202	KMH	679	PK

از میان کتاب‌های به امانت رفته کتاب‌های فارسی (۱۱۹۶۷۶ بار) بیش از کتاب‌های لاتین (۷۵۶۹ بار) به امانت رفته و تمديد شده‌اند. با توجه به جدول ۲ تعداد کتاب‌های به امانت رفته براساس رده‌های موضوعی کتابخانه کنگره آمریکا را نشان می‌دهد. همانطور که جدول نشان می‌دهد رده‌های QA (ریاضی)، TA (مهندسی (کلیات))، QC (فیزیک) و QD (شیمی) از بیشترین تعداد امانت برخوردار بوده‌اند. جدول ۳ و جدول ۴ به ترتیب عناوین بیست کتاب فارسی و لاتین را که در سال ۹۳ دارای بیشترین میزان امانت و تمديد بوده‌اند نشان می‌دهد. تعداد ۱۳۴ عنوان کتاب الکترونیکی توسط اعضاء دریافت شده است که

آن را نشان می‌دهد. رده‌های TK (مهندسی برق)، QA (ریاضی)، TP (فناوری شیمی) و TJ (مهندسی مکانیک) بیشترین موضوعاتی بودند که فایل الکترونیکی آن توسط اعضاء دریافت شد.

جدول ۳. بیست عنوان کتاب فارسی با بیشترین تعداد امانت در سال ۱۳۹۳

عنوان کتاب	رده موضوعی	تعداد امانت و تمديد
نظریه اساسی مدارها و شبکه‌ها	TK 454 .2 .D419 1379	46
مبانی شیمی تجزیه	QD 75 .S5519	45
شیمی فیزیک	QD 453 .3 .L4819	40
شیمی آلی ساختار و کاربرد	QD 251 .3 .V6519	39
ریاضیات مهندسی پیشرفته	QA 401 .K73	39
حساب دیفرانسیل و انتگرال و هندسه تحلیلی	QA 303 .T4219	39
حساب دیفرانسیل و انتگرال	QA 303 .3 .S5	39
اصول تجزیه دستگاهی	QD 79 .I5 .S5819 1382	39
ترمودینامیک مهندسی شیمی	TP 149 .S58219 1374	38
شیمی فیزیک	QD 453 .2 .A8819	35
شیمی عمومی	QD 31 .2 .M6519 1375	34
حساب دیفرانسیل و انتگرال	QA 303 .S882519 1388	34
مبانی شیمی تجزیه	QD 75 .2 .S5519 1376	33
شیمی معدنی	QD 151 .2 .M5419	33
حساب دیفرانسیل و انتگرال و هندسه تحلیلی	QA 303 .A3519 1386	33
مبانی پراش پرتو	QC 482 .D5 .C8419	31
نقشه کشی صنعتی ۱ (گرافیک مهندسی)	T 353 .R581	31
فیزیک	QC 21 .2 .R4719 1382	31
طراحی راکتورهای شیمیایی	TP 157 .L419 1374	31

جدول ۴. بیست عنوان کتاب لاتین با بیشترین تعداد امانت در سال ۱۳۹۳

عنوان کتاب	رده موضوعی	تعداد امانت
------------	------------	-------------

		و تمديد
Unit operations of chemical engineering	TP 155 .7 .M3 2001	25
Fundamentals of physics	QC 21 .3 .H35 2008	25
Calculus	QA 303 .2 .S73 2003	22
Basic principles and calculations in chemical engineering	TP 151 .H5 2004	21
Mass-transfer operations	TP 156 .M3 .T7 1980	20
Fundamentals of heat and mass transfer	QC 320 .I45 1996	18
Fundamentals of solidification	TN 690 .K87 1998	18
Heat transfer	QC 320 .H64 2002	18
Diffusion in solids	QC 176 .8 .D5 .S54 1989	18
Chemical reaction engineering	TP 157 .L4 1999	17
The properties of petroleum fluids	TN 870 .5 .M386 1990	16
Signals & systems	QA 402 .O63 1997	15
Molecular thermodynamics of fluid-phase equilibria	QD 504 .P73 1999	15
Theory of vibration with applications	TA 355 .T47 1998	15
Theory of elasticity	QA 931 .T52 1970	14
Probability, random variables, and stochastic processes	QA 273 .P2 2002	13
Plant design and economics for chemical engineers	TP 155 .5 .P4 2003	12
Elements of x-ray diffraction	QC 482 .D5 .C84 1978	12
Solidification processing	TN 690 .F59	12
Quantitative chemical analysis	QD 101 .2 .H37 2007	12
Unit operations of chemical engineering	TP 155 .7 .M3 1985	12

در بخش پایان نامه‌ها

جدول ۵. خدمات بخش پایان نامه‌ها در سال ۱۳۹۳

تعداد استفاده از پایان‌نامه‌ها	۴۰۶۱ نفر از ۱۲۱۸۳ نسخه
تعداد خدمات ارائه شده به خارج دانشگاه	۲۵۷۰ نفر
تعداد ثبت پایان‌نامه‌های جدید	۹۵۱ جلد

جدول ۵ خدمات بخش پایان نامه‌ها را در سال ۹۳ نشان می‌دهد. تعداد ۴۰۶۱ نفر از ۱۲۱۸۳ نسخه پایان‌نامه استفاده کرده‌اند که به طور میانگین هر نفر از ۳ پایان‌نامه استفاده کرده‌اند. تعداد خدمات به مراجعان خارج از دانشگاه به ۲۵۷۰ نفر بوده که ۶۳ درصد خدمات بخش پایان نامه‌ها به مراجعان خارج از دانشگاه بوده است. براساس جدول در این سال تعداد ۹۵۱ جلد پایان‌نامه به مجموعه افزوده شده است.

در بخش مجلات

جدول ۶. خدمات و فعالیت‌های بخش مجلات در سال ۱۳۹۳

دریافت و ثبت نشریات لاتین	۱۱۱ شماره
دریافت و ثبت نشریات فارسی	۱۲۲۷ شماره
تکمیل پایگاه نشریات لاتین و فارسی	۲۴۸۱ رکورد
تعداد عناوین مجلات استفاده شده	۶۵۴ جلد
تعداد خدمات به مراجعین	۵۲۰ نفر

تعداد مقالات دانلود شده از مگ ایران در سطح دانشگاه	۵۸۸۴ عنوان
تعداد مقالات اسکن یا کپی شده	۴۰۷ مقاله
تعداد مجلات ارسال شده به صحافی (آماده سازی جهت ارسال)	۱۹۲ جلد

جدول ۷. بیست عنوان مجله پر استفاده (دانلود شده از پایگاه مگ ایران در سطح دانشگاه)

عنوان مجله	تعداد دانلود
مهندسی شیمی ایران	۱۱۵
ماشین	۱۰۲
سوره اندیشه	۹۵
فناوری نانو	۹۵
نامه مکانیک شریف	۸۶
مدیریت شهری	۷۰
آب و فاضلاب	۷۰
پوششهای سطحی	۶۰
مجله علمی و پژوهشی شریف: مهندسی مکانیک	۵۸
صنعت لاستیک ایران	۵۲
تهویه و تاسیسات	۶۱
پژوهش فیزیک ایران	۴۲
دانشور رفتار	۳۹
مهندسی مکانیک مدرس	۳۹
آموزش مهندسی ایران	۵۸
هنر موسیقی	۴۴
نفت و انرژی	۳۴
عصر فناوری اطلاعات	۴۱
علوم و فنون بسته بندی	۳۵

در بخش اطلاع رسانی

دسترسی به پایگاه های اطلاعاتی و مجلات الکترونیکی از قبیل JohnWiley, Springer, Scopus, ScienceDirect, Ebsco, Web of Science, ACS و در سال ۹۳ در محل کتابخانه مرکزی بخش اطلاع رسانی امکان پذیر بود. در صورت عدم اشتراک برخی از پایگاه ها و مجلات اعضاء می توانستند از طریق نرم افزار کتابخانه مقاله درخواستی خود را ارسال و کمتر از یک روز مقاله مورد نظر خود را از طریق نشانی الکترونیکی دریافت کنند.

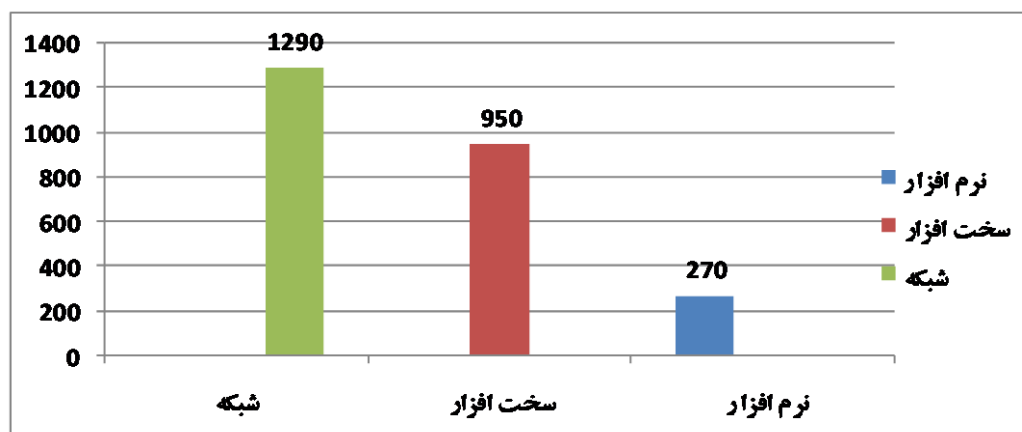
جدول ۸. خدمات بخش اطلاع رسانی در سال ۱۳۹۳

تعداد مقالات درخواستی	۳۱۹۳ مقاله
تعداد برداشت مقالات از edupaper, Semantak	۱۲۲۰۷ مقاله
مراجعه حضوری برای جستجو در پایگاه های اطلاعاتی به سایت	۱۴۵۲ نفر

همچنین در سال ۹۳ آغاز به کار واحد خدمات اطلاع رسانی منابع فناوری بود. واحد خدمات اطلاع رسانی منابع فناوری ، به تازگی در کتابخانه مرکزی آغاز به کار نموده است. این واحد علاوه بر تامین مقاله‌های پژوهشی مورد نیاز، سایر منابع از قبیل گزارشات فنی، استانداردها و ثبت اختراعات را نیز به همراه مشاوره های لازم در اختیار پژوهشگران ، اساتید و دانشجویان قرار می دهد.

در واحد فناوری اطلاعات

نمودار ۱. فعالیت صورت گرفته در واحد فناوری اطلاعات در سال ۱۳۹۳

با توجه به بخش‌های بیان شده و نمودار ۱ اکثر فعالیت‌های صورت گرفته در این واحد مربوط به بخش شبکه بوده با فراوانی ۱۲۹۰ مورد و بعد از آن بخش سخت‌افزاری (۹۵۰ مورد) بوده است و کمترین آن بخش نرم‌افزاری با ۲۷۰ مورد بوده است.

در سفارشات و سازماندهی منابع

جدول ۹. فعالیت های صورت گرفته در بخش سازماندهی منابع

نام واحد	آمار	توضیحات
سفارشات (کتاب)	۱۱۱۸ عنوان	۱۲۱ (عنوان چاپی) - ۹۹۷ (عنوان الکترونیکی)
ثبت کتاب	۱۰۸۶ نسخه	۹۳۰ (عنوان فارسی) - ۱۵۶ (عنوان غیر فارسی)
کتاب	۵۱۴۰ عنوان	۳۸۰۰ (عنوان الکترونیکی) - ۱۳۴۰ (عنوان چاپی)
مقالات	۵۵۱۶ عنوان	-
پایان نامه	۱۵۳۲ عنوان	-

دوره های آموزشی

برنامه‌ریزی و اطلاع‌رسانی دوره‌های آموزشی آشنایی با منابع و خدمات کتابخانه برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی و کارشناسی ورودی جدید و هفته پژوهش از ابتدای مهرماه سال جاری آغاز شد. اطلاعیه برگزاری دوره‌ها بر روی وبگاه کتابخانه مرکزی و تابلوی اعلانات کتابخانه قرار می‌گرفت و به پست الکترونیکی دانشجویان ارسال شد. دوره‌های آشنایی در مهرماه در دو نوبت صبح و عصر و کارگاه های هفته پژوهش در آذرماه برگزار شد. در مجموع ۲۲ جلسه آموزشی آشنایی با کتابخانه برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی و ۴ کارگاه آموزشی برگزار شد.

تعداد ۵۲۵ نفر در دوره های مذکور شرکت کردند. از این تعداد ۴۹۰ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و ۳۵ نفر در مقطع دکتری بوده اند. دانشجویان مهندسی عمران، مهندسی مکانیک و برق و کامپیوتر از بیشترین شرکت کنندگان و دانشجویان مدیریت و اقتصاد، زبان های خارجه و فلسفه علم از کمترین شرکت کنندگان بوده اند.

جدول ۱۰. کارگاه های آموزشی هفته پژوهش

تاریخ	عنوان کارگاه	زمان (ساعت)	مدرس
دوشنبه ۱۳۹۳/۹/۱۷	کارگاه آموزشی مرور نوشتارها و پیشینه پژوهش	۹-۱۲	حمید محسنی
سه شنبه ۱۳۹۳/۹/۱۸	کارگاه آموزشی نرم افزار مدیریت اطلاعات علمی (اندنوت)	۸-۱۲	دکتر مریم اسدی
دوشنبه ۱۳۹۳/۹/۲۴	کارگاه آموزشی مقاله نویسی	۸-۱۲	دکتر مریم اسدی
سه شنبه ۱۳۹۳/۹/۲۵	دوره پیشرفته نرم افزار واژه پرداز ورد	۸-۱۲	حمید محسنی

جمع بندی

جدول ۱۱. میزان افزایش مجموعه و خدمات و استفاده در سال ۹۳

تعداد	مصادیق
۵۱۴۰ عنوان	میزان افزایش به مجموعه کتاب (چاپی و الکترونیکی)
۱۵۳۲ عنوان	میزان افزایش به مجموعه پایان نامه
۱۳۳۸ شماره	میزان افزایش عناوین مجلات
۵۵۱۶ مقاله	میزان افزایش به مجموعه مقالات
۶۲۱۷ نفر	تعداد استفاده کنندگان
۱۹۹۵ نفر	تعداد عضویت در کتابخانه
۲۰۹۰ نفر	تعداد تسویه حساب از کتابخانه

برنامه های آتی کتابخانه:

- ۱) توسعه و گسترش فضای مطالعه، بخش پایان نامه ها و سازماندهی منابع
- ۲) ارتقاء زیرساخت فناوری و شبکه ای کتابخانه
- ۳) افزایش کیفیت محتوایی وب سایت کتابخانه
- ۴) ارتقاء کیفیت خدمات کتابداری و اطلاع رسانی از طریق نیازسنجی، پاسخ به نیازهای اطلاعاتی کاربران، استفاده از فناوری در ارائه خدمات کتابخانه، و کاهش بوروکراسی
- ۵) ارتقاء سواد اطلاعاتی کاربران و کارکنان کتابخانه با برگزاری دوره های آموزشی
- ۶) بهبود منابع نیروی انسانی از طریق بکارگیری نیروی های متخصص کتابداری